

AI kao saradnik u nastavi, a ne kao prijetnja

Prilagodba lektirnih djela učenicima s poteškoćama u razvoju uz pomoć umjetne inteligencije

AI kao saradnik u nastavi, a ne kao prijetnja

Korištenje umjetne inteligencije u nastavi postaje gotovo nemoguće izbjeći. Učenici, htjeli mi to ili ne, sve više posežu za ovim alatom pri rješavanju i izradi školskih zadataka. Pokušaj zabrane upotrebe umjetne inteligencije bila bi borba s vjetrenjačama, a postavlja se i pitanje imamo li pravo na to. Je li uredu uskraćivati pristup tehnologiji koja će obilježiti njihovu, a i našu budućnost. Možda je zadatak nastavnika da učenike uči kako odgovorno i učinkovito koristiti alate umjetne inteligencije, uz mnogo razumijevanja mogućnosti i ograničenja koje ona pruža.

Krajem prošle školske godine (2024/2025) s učenicima osmih razreda radila sam na projektu „*Prilagodba lektirnih djela učenicima s poteškoćama u razvoju*“. U odjeljenju su osnovane dvije grupe koje su odabrale knjigu koja im se dopada, a njihov zadatak bio je da književno djelo prilagode učenicima s poteškoćama u razvoju kako bi dobili priliku da i oni budu uključeni na časovima lektire. Dobili su jasne i konkretne upute koje su trebali pratiti kako bi prilagodba teksta bila uspješna, a najvažnije je bilo zadržati ključne detalje priče, a izostaviti sporedne koji nisu presudni za razumijevanje. Trebali su se voditi jednostavnim pravilom: *Ako je priča jasna bez tog dijela, onda ćemo ga izostaviti.*

Učenici su trebali pisati jednostavnim i kratkim rečenicama kojim iskazuju jednu misao. Bilo je važno i da izbjegnu upotrebu metafore i apstraktnih pojmova, a nepoznate riječi zamijene poznatijim sinonimima ili da njihovo značenje objasne na kraju.

Sve te smjernice pomogle su učenicima da se uspješno završe svoj zadatak i prilagode književno djelo potrebama učenika s poteškoćama u razvoju.

Još jedan od zadataka bio je da tekst prate crteži koji prikazuju najvažnije scene kako bi učenicima s poteškoćama u razvoju olakšali praćenje radnje, te pomogli da bolje razumiju događaje i likove. Vizualna podrška povećava pažnju, motivaciju i pomaže onima koji se teže fokusiraju, čime se ostvaruje pravi inkluzivni pristup čitanju i učenju.

Učenici koji su radili na ovom projektu mjesec dana nailazili su na prepreke jer im nije bilo jednostavno držati se ključnih trenutaka iz književnog djela, izbjeći sve što u tekst unosi konfuziju, pa su koristili AI kako bi pojednostavili tekst. Umjetnoj inteligenciji su davali upute poput „*napiši kraće rečenice*“, „*pojednostavi tekst*“, itd. Na taj način učili su kako odabrati prave informacije i sažeti tekst. AI nije radio njihov posao, nego je davao smjernice, a oni su birali šta će zadržati ili promijeniti, pri čemu su često dolazili do boljih ideja i rješenja. Ono što je možda bilo najzanimljivije za jednu grupu učenika jeste izrada slika uz pomoć umjetne inteligencije. Precizno su opisivali situacije iz knjige *Orlovi rano lete*, Branka Ćopića: koliko je dječaka na sceni, gdje se nalaze, kakav je ambijent i u koje vrijeme je radnja smještena, kako bi dobili što bolju ilustraciju uz već prilagođeni tekst. Kvalitet i preciznost slike zavisio je od njihovog opisivanja i jasnih uputa koje su davali, što je za njih bio poseban izazov jer je AI radio onoliko dobro koliko su oni tražili.

Na ovaj projekt sam ponosna jer su moji učenici radili kreativno i odgovorno te pokazali empatiju prema svojim drugarima iz školskih klupa. Ovo iskustvo pokazalo mi je da je AI važan i koristan alat

u nastavi koji može poboljšati učenje. Učenici ga podrazumijevaju i ne vide ništa loše u korištenju umjetne inteligencije, stoga je trebaju znati koristiti odgovorno. Nama nastavnicima, ako prihvatimo AI kao alat u nastavi, može otvoriti prostor za kreativnije i inkluzivnije pristupe. Umjetnu inteligenciju trebamo posmatrati kao saradnika, a ne kao prijetnju.

Collections

AI u nastavi